

บทที่ 4

ภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจของนิสิตกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาและวิจัยครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างของประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นิสิตมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม ชั้นปีที่ 4 ภาคปกติ ปีการศึกษา 2522 ซึ่งถือว่าเป็นนิสิตชั้นปีสุดท้ายและจะออกไปเป็นบัณฑิต เป็นผู้สำเร็จมีความรู้และประสบการณ์หรืออาจจะมีอิทธิพลในการ เป็นแบบอย่างให้ประชาชน เข้ามามีส่วนรวมหรือ เฝือกเจยตอการ เมืองได้ และวิจัยค่านิยมหลังทางสังคม เศรษฐกิจของครอบครัวนิสิต ก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะผลักดันให้นิสิตเข้ามามีบทบาทในโครงสร้างของสังคมและชุมชนที่นิสิต ประกอบอาชีพอยู่ อันจะทำให้เกิดการขยับประสานหรือแตกแยกได้มากกว่าปัจจัยอื่นของสังคม ดังนั้น ในบทนี้จึงจะแจกแจงถึงลักษณะต่างๆ ของตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาใน ส่วนต่างๆ ที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับ การวิจัยครั้งนี้ดังรายละเอียดเป็นเรื่องราว ไป

ลักษณะกลุ่มประชากรที่เกี่ยวกับเพศและภูมิลำเนาเดิม

นิสิตที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 216 คน จากนิสิต ชั้นปีที่ 4 ทั้งหมด 399 คน คิดเป็นร้อยละ 54.1 ของประชากรทั้งหมด โดยแยกเป็น นิสิตชาย 133 คน นิสิตหญิง 83 คน จากการศึกษาพบว่านิสิตส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือถึงร้อยละ 89.3 คือมีจำนวนทั้งสิ้น 193 คน จากจำนวนนิสิต กลุ่มตัวอย่าง 216 คน โดยแยกเป็นชาย 122 คน หญิง 71 คน ส่วนภูมิลำเนาเดิมของ นิสิตมาจากภูมิภาคอื่นมีจำนวนตามลำดับคือ ภาคกลาง ร้อยละ 5.5 มีจำนวน 12 คน โดยแยกเป็นชาย 6 คน หญิง 6 คน ภาคใต้ร้อยละ 3.2 มีจำนวน 7 คน เป็นชาย 4 คน หญิง 3 คน และภาคเหนือร้อยละ 1.8 มีจำนวน 4 คน เป็นชาย 1 คน หญิง 3 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 อัตราร้อยละของนิสิต จำแนกตามภูมิภาค เหนือและเพศ

ภาค	ชาย	หญิง	รวม
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	91.7 (122)	85.5 (71)	89.3 (193)
ภาคกลาง	4.5 (6)	7.2 (6)	5.5 (12)
ภาคใต้	3.0 (4)	3.6 (3)	3.2 (7)
ภาคเหนือ	0.7 (1)	3.6 (3)	1.8 (4)
รวม	100 (133)	100 (83)	100 (216)

จากรายละเอียดในตารางที่ 1 แสดงว่า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อสนองความต้องการ และส่งเสริมการเลื่อนวิทยฐานะของบุคคลากรทางการศึกษา ตลอดจนให้บริการด้านวิชาการ แก่สถาบันการศึกษาในระดับภูมิภาค เป็นการแบ่งเบาภาระและกระจายความเจริญออกจากส่วนกลางคือวิทยาเขตประสานมิตร ไปสู่ภูมิภาค คือวิทยาเขตมหาสารคามได้เป็นอย่างดี กล่าวคือจากสถิติปีละชั้นปีมี 4 กลุ่มตัวอย่างเพียง 216 คน เป็นนิสิตที่มาจากท้องถิ่นในภูมิภาคนี้ถึง 193 คน หรือร้อยละ 89.3 ซึ่งถือว่าเป็นตัวเลขที่สูงมากเมื่อเปรียบเทียบกับนิสิตที่มาจากภูมิภาคอื่นของประเทศ นั้นแสดงว่าสาเหตุหนึ่งที่นิสิตในภูมิภาคอื่นนอกจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคามน้อย คงจะเป็นเพราะส่วนใหญ่เข้าเรียนในวิทยาเขตต่างๆ ซึ่งกระจายอยู่ในภูมิภาคต่างๆ ซึ่งจะสะดวกและประหยัดค่าใช้จ่ายต่างๆ ได้ เช่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลกในภาคเหนือ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา ในภาคใต้ และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในภาคกลาง

มีวิทยาเขตคือ ประสาสมัคร, ปทุมวัน, บางแสน, พระศึกษา, และบางเขน เป็นต้น

ลักษณะกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้องเขตภูมิลาเนาและเขต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นมหาวิทยาลัยที่ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อมุ่งผลิตบัณฑิตเพื่อประกอบอาชีพครู และบุคคลากรทางการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ และวิทยาเขตมหาสารคามก็เป็นมหาวิทยาลัยในระดับภูมิภาค ซึ่งมีนโยบายที่สำคัญคือ มุ่งส่งเสริมการเลื่อนวิทยฐานะของครูและบุคคลากรทางการศึกษาให้สูง และมีคุณภาพดีขึ้น ตลอดจนให้บริการทางการศึกษาแก่ชุมชนและโรงเรียนต่างๆ ดังนั้น นิสิตที่เข้าศึกษาในวิทยาเขตมหาสารคามส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในภูมิภาคนี้ถึงร้อยละ 89.3 ของนิสิตกลุ่มตัวอย่าง แต่อย่างไรก็ตามลักษณะการกระจายตามเขตของเมืองของนิสิตก็ย่อมมีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งลักษณะเขตภูมิลาเนาออกเป็น 2 เขตคือ เขตเมือง และเขตชนบท ทั้งนี้เพื่อต้องการทราบถึงลักษณะภูมิลาเนาที่แท้จริงของนิสิตว่าเป็นอย่างไร อันจะเป็นปัจจัยหนึ่งซึ่งจะนำมาวิเคราะห์ถึงลักษณะภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจของครอบครัวนิสิตในครั้งนี้ได้

จากการศึกษาตามตารางที่ 2 พบว่า นิสิตส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตชนบทถึงร้อยละ 59.2 เป็นชายร้อยละ 67.6 และเป็นหญิงร้อยละ 45.7 อยู่ในเขตเมืองร้อยละ 40.7 เป็นชายร้อยละ 32.3 และเป็นหญิงร้อยละ 54.2 จากสถิตินี้ แสดงให้เห็นว่าการศึกษามีความสำคัญต่อการเคลื่อนที่ทางสังคมของบุคคลได้ ยิ่งในสังคมชนบท ผู้ที่มีการศึกษาย่อมจะได้รับการยกย่องและเชื่อถือจากสังคมมาก และบิดามารดาก็พลอยมีหน้ามีตาได้รับการยกย่องชมเชยจากสังคมและชุมชนว่ามีบุตรหรือธิดาที่เป็นบัณฑิต ดังนั้น บิดามารดาของครอบครัวในชนบทจึงมีความกระตือรือร้นเพื่อที่จะให้บุตรของตนได้ศึกษาต่อให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ อันจะทำให้เกิดความมั่นคงและเป็นหลักประกันในชีวิตของการหางานได้ ดังจะเห็นได้ว่าสถิตินิสิตที่มาจากเขตชนบทจึงสูงกว่าในเขตในเมือง

โดยเฉพาะเพศชาย ส่วนใหญ่จะมาจากเขตชนบท ซึ่งชี้ให้เห็นถึงสภาพสังคมชนบทว่า สังคมให้ความสำคัญกับผู้ชายที่มีการศึกษามาก เพราะนอกจากจะเป็นผู้นำของครอบครัว ในอนาคตแล้ว ยังจะต้องเป็นผู้นำของสังคมอีกทางหนึ่งด้วย ส่วนในเพศหญิงนั้นซึ่งพบว่า ส่วนใหญ่มาจากเขตเมืองสูงกว่าเขตชนบทคือ เขตเมืองร้อยละ 54.2 ในขณะที่เขต ชนบทร้อยละ 45.7 แสดงให้เห็นว่าสังคมชนบทให้ความสำคัญของการศึกษาของเพศหญิง น้อยกว่าสังคมแบบเขตเมือง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วสังคมแบบชนบทมักจะมีทัศนคติที่ว่าผู้หญิง ขอให้มีความซื่อสัตย์มั่นคง โดยเฉพาะการใ้รับราชการ บิคามารค่าก็พอใจแล้ว คือยังดีกว่า การไม่ได้รับการศึกษา เพราะการศึกษาสูงนั้นควรจะเป็นผู้ชายมากกว่าผู้หญิง เพราะ ผู้หญิงต่อไปจะต้องมีภาระหน้าที่ดูแลความเรียบร้อยภายในบ้านและเลี้ยงลูกต่อไป ฉะนั้น ขอให้มีความซื่อสัตย์มั่นคง ครอบครัวในชนบทก็พอใจ ส่วนสังคมแบบในเมืองนั้นเป็นสังคมที่ เต็มไปด้วยการแข่งขันซึ่งสิ่งซึ่งเกิน ใครที่มีการศึกษาค่ำ (น้อย) จึงมีลักษณะเป็นผู้ที่ ค่าตกอยู่ในสังคม และเป็นที่ไม่ค่อยจะได้รับการต้อนรับจากสังคมสูงนัก โดยเฉพาะสถาบัน การศึกษาในเขตเมือง ซึ่งจะมีเฉพาะระดับวิทยาลัย, และโรงเรียนมัธยมศึกษาต่างๆ มากกว่าระดับประถมศึกษา ดังนั้นจึงมีผู้ที่จบการศึกษาสูง ทำงานในสถาบันการศึกษาที่ สูงกว่าชนบทจึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่นิสิตหญิงมาจากเขตเมืองมากกว่าเขตชนบท ดัง รายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 อัตราร้อยละของนิสิตจำแนกตามเขตภูมิลำเนาและเพศ

เขตภูมิลำเนา	ชาย	หญิง	รวม
เขตเมือง	32.3 (43)	54.2 (45)	40.7 (88)
เขตชนบท	67.6 (90)	45.7 (38)	59.2 (128)
รวม	100 (133)	100 (83)	100 (216)

ลักษณะกลุ่มประชากร เกี่ยวกับระดับการศึกษาของนิสิต

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนิสิตผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ระดับคือ

ระดับสูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป

ระดับปานกลาง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตั้งแต่ 2.50 - 2.99

ระดับต่ำ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 2.50

จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2521 ปรากฏว่า นิสิตส่วนใหญ่ทั้งชายและหญิงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับต่ำร้อยละ 49 โดยแยกเป็นชาย 64 คน และเป็นหญิง 42 คน ระดับปานกลางร้อยละ 44.4 โดยเป็นชาย 60 คน และเป็นหญิง 36 คน ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงนั้นทั้งชายและหญิงมีจำนวนน้อยที่สุดคือร้อยละ 6.4 โดยเป็นชาย 9 คน และเป็นหญิง 5 คน

จากรายละเอียดในตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่านิสิตส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากนิสิตส่วนใหญ่ที่มาจากสภาพสังคมในชนบท ซึ่งจะเน้นที่การใฝ่ใฝ่โอกาสได้เข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีมากกว่าที่จะเน้นในเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้นจึงไม่มีแรงจูงใจให้นิสิตมีความทะเยอทะยานหรือทะเยอทะยานเพื่อให้เรียนดี และมีโอกาสได้ศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี เพราะสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวในชนบทไม่ได้เอื้ออำนวยให้บุตรปกครองส่งบุตรให้เรียนสูงเกินกว่าปริญญาตรีได้ นิสิตส่วนใหญ่จึงเรียนไปเพื่อขอให้จบการศึกษาและจะได้ไปทำงานมีรายได้ช่วยเหลือครอบครัวก็พอ และอีกประการหนึ่งอาจจะเนื่องมาจากว่า มหาวิทยาลัยในระดับภูมิภาคนั้นยังขาดแคลนบุคคลากรที่มีคุณภาพและประสบการณ์ในเรื่องการเรียนการสอน กอปรทั้งขาดแคลนหนังสือและตำราที่จำเป็นต่อการเรียนของนิสิตนักศึกษา จึงทำให้การศึกษาของนิสิตและนักศึกษาจึงจำกัดอยู่แต่บรรยายภาควิชาในชั้นเรียน ซึ่งถ่ายทอดจากอาจารย์ผู้สอนเท่านั้น จึงทำให้นิสิตนักศึกษาไม่มีกำลังใจที่จะศึกษาค้นคว้าให้ลึกซึ้งและกว้างขวางเท่าที่ควรได้ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตนักศึกษายู่ในลักษณะต่ำดังกล่าวได้

ตารางที่ 3 อัตราร้อยละของนิสิต จำแนกตามระดับการศึกษาและเพศ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ชาย	หญิง	รวม
ระดับสูง	6.7 (9)	6.2 (5)	6.4 (14)
ระดับปานกลาง	45.1 (60)	43.3 (36)	44.4 (96)
ระดับต่ำ	48.0 (64)	50.6 (42)	49.0 (106)
รวม	100 (133)	100 (83)	100 (216)

ลักษณะกลุ่มประชากร เกี่ยวกับระดับการศึกษาของนิสิต

ในระบอบประชาธิปไตย การศึกษาถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้เกิดการเคลื่อนที่ทางสังคม (Social Mobility) ของบุคคลให้สูงขึ้นหรือต่ำลงได้ สำหรับผู้ที่ได้รับการศึกษาคือและประสบความสำเร็จในอาชีพย่อมจะตระหนักถึงคุณค่าของการศึกษาเพราะจะเป็นเครื่องชี้ถึงอาชีพของบุคคลในอนาคตได้ โดยเฉพาะในสังคมชนบทผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงย่อมจะได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับของสังคม แต่ผู้ที่ได้รับการศึกษาต่ำย่อมจะถูกตำหนิหรือเป็นตัวอย่างไม่ดีและถูกเหยียดหยามขึ้นมาเปรียบเทียบกับผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงเสมอ ดังนั้นการได้รับการศึกษาของนิสิตจึงอาจถือได้ว่าเป็นแรงผลักดันอย่างหนึ่งที่จะมีผลต่อความทะเยอทะยาน (Aspiration) , ความคาดหวัง (Expectation) และความสนใจที่จะศึกษาของบุตรได้

จากการศึกษาตามตารางที่ 4 ปรากฏว่าระดับการศึกษาของนิสิตของนิสิตส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา 4 มากที่สุดคือร้อยละ 43 และน้อยที่สุด คือระดับสูงกว่าปริญญาตรีคือร้อยละ 0.4 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศชายกับเพศหญิง พบว่า

ในเพศชายบิดาจะจบการศึกษามากที่สุดในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 คือร้อยละ 54.1 ในขณะที่ บิดาของเพศหญิงจบการศึกษามากที่สุดคือ จบการศึกษาระดับมัธยมปีที่ 6 หรือร้อยละ 30.1 และในเพศชายบิดาจบการศึกษาน้อยที่สุดคือระดับปริญญาตรี คือร้อยละ 0.7 ส่วน ในเพศหญิงน้อยที่สุดคือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรีคือร้อยละ 1.2

จากรายละเอียดในตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่านอกจากภูมิฐานะเดิมของนิสิต ส่วนใหญ่มาจากชนบทตามตารางที่ 2 แล้ว บิดาของนิสิตส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีการศึกษาน้อย คือจบการศึกษาเพียงประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้งนี้เพราะสภาพที่แท้จริงในชนบทนั้นมุ่งประกอบอาชีพเกษตรกรรมและทำนาทำไร่เลี้ยงชีพมากกว่าที่จะศึกษาหาความรู้กัน อีกทั้งความเจริญทางการศึกษาในอดีตของชนบทยังไม่มี ความเจริญ ดังนั้นส่วนใหญ่ของประชากรในชนบท จึงมีการศึกษาเพียงแค่อ่านออกเขียนได้ ซึ่งจะพบอยู่ทั่วไปในประเทศไทย เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป การคมนาคมดีขึ้น สถาบันทางการศึกษาได้ขยายมาสู่ระดับภูมิภาคมากขึ้น จึงทำให้ประชากรในชนบทเห็นความสำคัญของการศึกษา เพราะจะเป็นทางเดียวเท่านั้น ที่จะเปลี่ยนแปลงให้ชนบทมีความเจริญ และเป็นหลักประกันแก่อำชีพของบุตรได้ ดังนั้น บิดามารดาแม้จะมีการศึกษาที่ต่ำ แต่ก็นิยมให้การสนับสนุนส่งเสริมให้บุตรได้ศึกษาเล่าเรียนเพิ่มมากขึ้น ดังได้กล่าวแล้วในตารางที่ 2

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 อัตราร้อยละของนิสิต จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ระดับการศึกษาของบิดา	ชาย	หญิง	รวม
ไม่รู้หนังสือ	4.5 (6)	-	2.7 (6)
ประถมศึกษาปีที่ 4	54.1 (72)	25.3 (21)	43.0 (93)
มัธยมศึกษาปีที่ 3	9.2 (12)	15.6 (13)	11.5 (25)
มัธยมศึกษาปีที่ 6	18.7 (25)	30.1 (25)	23.1 (50)
มัธยมศึกษาปีที่ 8	5.2 (7)	2.4 (2)	4.1 (9)
อนุปริญญาตรี	7.5 (10)	16.8 (14)	11.1 (24)
ปริญญาตรี	0.7 (1)	8.4 (7)	3.7 (8)
สูงกว่าปริญญาตรี	-	1.2 (1)	0.4 (1)
รวม	100 (133)	100 (83)	100 (216)

ลักษณะกลุ่มประชากร เกี่ยวกับอาชีพของบิดา

อาชีพของบิดาก็เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่จะเป็นแรงกระตุ้นและมีผลกระทบในลักษณะที่เอื้ออำนวยส่งเสริมในทางที่ดีหรือไม่ดีต่อการศึกษาของบุตรได้ ซึ่งในทางจิตวิทยาสังคมแล้วลักษณะอาชีพของบิดาที่เอื้ออำนวยและสนับสนุนต่อการศึกษาของบุตร เช่น การมีอาชีพที่มั่นคง มีรายได้ที่เพียงพอกับการใช้จ่าย ตลอดจนมีเวลาให้การเอาใจใส่ดูแลการศึกษาเล่าเรียนของบุตร เหล่านี้ย่อมจะทำให้บุตรไม่มีความวิตกกังวล หรือเกิดปัญหาในระหว่างการศึกษาได้ และทำให้การศึกษาของบุตรเป็นไปอย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จได้ในที่สุด ในทางตรงกันข้ามถ้าบิดาไม่มีความมั่นคงในอาชีพ มีรายได้

ที่ไม่เพียงพอที่จะใช้จ่ายในครอบครัว หรือไม่มีเวลาเอาใจใส่กับการศึกษาของบุตร ย่อมจะมีผลสะท้อนต่อความรู้สึก หักศรัทธา และการศึกษาของบุตรได้ ทั้งนี้การศึกษาในเรื่องอาชีพของบิดาจึงต้องการทราบถึงลักษณะภูมิหลังด้านอาชีพของบิดาของนิสิตอันจะเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ถึงปัญหาต่างๆ ในการศึกษาครั้งนี้ด้วย

จากการศึกษาตามตารางที่ 5 ปรากฏว่าอาชีพส่วนใหญ่ของบิดานิสิตคืออาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 31.9 ส่วนอาชีพที่มีตัวเลขใกล้เคียงกันคือ อาชีพครูและข้าราชการครู ร้อยละ 29.1 และประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 16.2 ส่วนอาชีพอื่นๆ นั้นมีลักษณะใกล้เคียงกันและเป็นส่วนน้อย ตามลำดับและที่ประกอบอาชีพน้อยที่สุดคือ รับจ้าง คือมีเพียงร้อยละ 0.9 เท่านั้น

จากรายละเอียดตามตารางที่ 5 แสดงว่าพื้นฐานของครอบครัวของนิสิตส่วนใหญ่มาจากอาชีพเกษตรกรรม ทั้งนี้เพราะว่ามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตมหาสารคาม เป็นมหาวิทยาลัยซึ่งจัดตั้งขึ้นในระดับภูมิภาค และค่าใช้จ่ายของนิสิตในการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ก็ไม่สูงเกินกว่าที่บิดามารดาของนิสิตในทุกอาชีพจะทำได้ และอาชีพเกษตรกรรม แม้ว่าจะเป็นอาชีพหนึ่งซึ่งมีรายได้ไม่สูงนัก แต่ก็ถือว่าเป็นอาชีพหลักของประชากรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งยึดเป็นอาชีพมากที่สุดอาชีพหนึ่ง และเนื่องจากว่าบิดาของนิสิตส่วนใหญ่มีความรู้ต่ำ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4 คือ จบเพียงระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงร้อยละ 43 และมีอาชีพเกษตรกรรมถึงร้อยละ 31.9 จึงเป็นเหตุผลที่มีความสอดคล้องกันว่า เพราะความต่ำต้อยในสังคมในค่านต่างๆ เช่น เป็นอาชีพที่ไม่มีศักดิ์ศรี ไม่มีความมั่นคงในเรื่องอาชีพ คือขึ้นอยู่กับธรรมชาติว่าปีไหนฝนจะดีและข้าวจะงาม ดังนั้น จึงพยายามส่งเสริมสนับสนุนให้บุตรของตนได้ศึกษาเล่าเรียน และมีอาชีพที่ดีกว่าพ่อแม่ เพื่อความมั่นคงในชีวิตบิดามารดาก็พลอยมีหน้ามีตาและเป็นที่ยิ่งของพ่อแม่ได้ในโอกาสอันมีหลายของชีวิต ส่วนสถิติอาชีพของบิดา ซึ่งใกล้เคียงกับอาชีพเกษตรกรรมคือ อาชีพครูและข้าราชการครูคือ ร้อยละ 29.1 นั้น ในทางจิตวิทยาสังคม แสดงให้เห็นว่าเมื่อบิดาประกอบอาชีพอะไร ก็รู้ได้เห็นสิ่งที่ตั้งถามอย่างไร ก็มักจะอยากให้บุตรของตนได้เป็นอย่างนั้นบ้าง อย่างบิดาของนิสิตที่ประกอบอาชีพครู ซึ่งถือว่าเป็นอาชีพที่มีหน้ามีตา เป็นที่เคารพนับถือในชนบท มีรายได้ที่มีความมั่นคง

ลักษณะงานที่ทำและรับผิดชอบก็ไม่สูงนัก อีกทั้งยังมีเวลาพักผ่อนมากกว่าอาชีพอื่น คือมี
 ระยะเวลาพักผ่อนอย่างน้อยก็มีละ 2 เดือน ดังนั้น จึงต้องการให้บุตรของตนได้เรียนครู
 เหมือนกับตนเอง และพบสถิติที่ค่อนข้างสูง ตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5 อัตราร้อยละของนิสิต จำแนกตามอาชีพของบิดา

ประเภทอาชีพ	ชาย	หญิง	รวม
ครูและข้าราชการครู	22.5 (30)	39.7 (33)	29.1 (63)
ทหารและตำรวจ	4.5 (6)	12.0 (10)	7.4 (16)
กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และ ผู้นำท้องถิ่น	8.2 (11)	2.4 (2)	6.0 (13)
เกษตรกรรม	39.8 (53)	19.2 (16)	31.9 (69)
ธุรกิจส่วนตัว	15.7 (21)	16.8 (14)	16.2 (35)
ธุรกิจเอกชน	1.5 (2)	1.2 (1)	1.3 (3)
ข้าราชการพลเรือนอื่น	6.0 (8)	8.4 (7)	6.9 (15)
รับจ้าง	1.5 (2)	-	0.9 (2)
รวม	100 (133)	100 (83)	100 (216)

ลักษณะกลุ่มประชากร เกี่ยวกับภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจของครอบครัวนิสิต

ในการวิจัยครั้งนี้ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ซึ่งผู้วิจัยใช้ศึกษามี 2 ตัวคือเพศ โดยแยกเป็นเพศหญิงและเพศชาย และตัวแปรอีกตัว คือระดับภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจของครอบครัวนิสิต ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงรายละเอียดต่างๆ ในแบบสอบถาม เพื่อพิจารณาแย่งระดับภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจของครอบครัวนิสิตและได้ตัดสินใจของตัวเองว่าควรแบ่งอย่างไร ทั้งนี้โดยได้พิจารณาจากองค์ประกอบที่สำคัญ 2 อย่างคือพิจารณาจากอาชีพของบิดา กับรายได้จากการทำงานหรือผลประโยชน์จากด้านอื่นนอกเหนือจากการทำงานประจำ แต่อย่างไรก็ตามปัญหาในการแย่งระดับภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจของครอบครัวนิสิตนี้ก็คงมีอยู่ แต่ผู้วิจัยก็ได้พิจารณาตัดสินใจอย่างดีที่สุดและได้จัดแบ่งระดับภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจของครอบครัวนิสิตออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. กลุ่มฐานะระดับปานกลาง ซึ่งหมายถึงข้าราชการพลเรือนตั้งแต่ระดับที่ 4 ขึ้นไป ถ้าเป็นทหารหรือตำรวจ ต้องมียศตั้งแต่พันตรีขึ้นไป ถ้าประกอบธุรกิจเอกชนหรือประกอบอาชีพส่วนตัว จะต้องมีรายได้ของครอบครัวตั้งแต่ 5,000 บาทต่อเดือนขึ้นไป และถ้าประกอบอาชีพเกษตรกรรม จะมีที่นาหรือที่ทำกินของตนเองตั้งแต่ 50 ไร่ขึ้นไป

2. กลุ่มฐานะระดับค่อนข้างต่ำ ซึ่งหมายถึงข้าราชการพลเรือนตั้งแต่ระดับที่ 3 ลงมา ถ้าเป็นทหารหรือตำรวจ ต้องมียศตั้งแต่ร้อยเอกลงมา ถ้าประกอบธุรกิจเอกชนหรือประกอบอาชีพส่วนตัว จะต้องมีรายได้ของครอบครัวต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท และถ้าประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีที่นาหรือที่ทำกินที่เป็นของตนเองต่ำกว่า 50 ไร่

เหตุผลที่จัดแบ่งข้าราชการตั้งแต่ระดับที่ 4 และข้าราชการทหารหรือตำรวจ ซึ่งมียศตั้งแต่พันตรีขึ้นไป กับอาชีพเกษตรกรรมซึ่งมีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป เป็นระดับเดียวกัน คือระดับปานกลางนั้น เพราะพิจารณาว่าข้าราชการระดับที่ 4 หรือทหารและตำรวจยศพันตรีนั้น แม้ว่าจะมีเงินเดือนขั้นต้นต่ำกว่า 5,000 บาท

เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพเกษตรกรรมซึ่งมีรายได้ต่อเดือน 5,000 บาท ด้วยเหตุผลว่าข้าราชการนั้นอย่างน้อยจะเข้ารับราชการได้จะต้องมีความรู้ระดับ ม. 6 ส่วนเกษตรกรรมนั้นส่วนใหญ่มีความรู้เพียง ป. 4 ดังรายละเอียดในตารางที่ 4 และข้าราชการนั้นก็ เป็นอาชีพที่มั่นคง และเป็นที่ยอมรับของสังคมกว่าอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งขึ้นอยู่กับภาวะเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ ด้วยเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงพิจารณาจัดข้าราชการระดับที่ 4 และทหารหรือตำรวจยศตั้งแต่พันตรี เข้าไว้ในระดับเดียวกันกับอาชีพเกษตรกรรมซึ่งมีรายได้ต่อเดือน 5,000 บาท

เหตุผลอีกประการหนึ่งที่ไม่จัดแบ่งระดับภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจ ระดับสูง เพราะจากการศึกษารายละเอียดในแบบสอบถามแล้ว เห็นว่าฐานะทางสังคม, เศรษฐกิจ, การศึกษาของบิดา และรายได้รวมต่อเดือนของครอบครัวนิสิตไม่อยู่ในระดับที่สูงพอที่จะจัดแบ่งระดับสูงได้ และที่ไม่จัดแบ่งระดับภูมิหลังทางสังคม เศรษฐกิจ ระดับต่ำ เพราะเห็นว่าการศึกษาในระดับปริญญาตรีของนิสิตในระดับภูมิภาคนั้น แม้ว่าค่าใช้จ่ายจะไม่สูงนัก เมื่อเปรียบเทียบกับการเรียนในระดับมหาวิทยาลัยในส่วนกลาง ก็เชื่อว่าจะไม่ทำให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจของครอบครัวนิสิต เมื่อบุตรเรียนในระดับปริญญาตรี และเมื่อได้พิจารณาจากรายละเอียดในแบบสอบถามในเรื่องอาชีพ รายได้ และฐานะทางสังคมของบิดานิสิตแล้ว ก็ไม่ปรากฏให้เห็นว่าควรจัดแบ่งเป็นระดับต่ำได้ จึงพิจารณาตัดสินใจแบ่งเป็น 2 ระดับดังกล่าว

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6 อัตราร้อยละของนิสิต จำแนกตามระดับภูมิภาคหลังทางสังคม
เศรษฐกิจของครอบครัว

ภูมิภาคหลังทางสังคมเศรษฐกิจของครอบครัว	ชาย	หญิง	รวม
ระดับปานกลาง	54.0 (72)	75.8 (63)	62.4(135)
ระดับค่อนข้างต่ำ	45.8 (61)	24.0 (20)	37.5 (81)
รวม	100 (133)	100 (83)	100(216)

จากตารางที่ 6 แสดงว่า นิสิตส่วนใหญ่มาจากครอบครัวระดับปานกลาง ร้อยละ 62.4 และมาจากครอบครัวในระดับค่อนข้างต่ำเพียงร้อยละ 37.5 ที่เป็นเช่นนี้ เพราะอาชีพครูนั้น ถือว่าเป็นอาชีพในระดับปานกลาง ถือเป็นอาชีพที่มีความมั่นคง แม้ รายได้จะไม่สูงนัก อีกทั้งเป็นอาชีพที่มีศักดิ์ศรี และเป็นที่ยอมรับของสังคมชนบทค่อนข้างสูงนอกจากนั้น การศึกษาในระดับภูมิภาคค่าใช้จ่ายก็ไม่สูงเกินที่บิดามารดาของนิสิต จะทำได้ ดังนั้น จึงพบว่านิสิตส่วนใหญ่มาจากครอบครัวในระดับปานกลางมากที่สุด

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย